

باسمه تعالی

وزارت آموزش و پرورش

معاونت آموزش متوسطه

شیوه نامه طرح:

کلاس های موضوعی

سابقه ی اجرایی این طرح از سال ۱۳۸۷ می باشد که پس از اصلاحات لازم برای سال ۹۱-۹۰ ابلاغ می شود.

دفتر آموزش متوسطه راهنمائی تحصیلی

سال تحصیلی ۹۱-۱۳۹۰

چشم اندازهای جهانی آموزش و پرورش عمومی در قرن ۲۱ و ایران ۱۴۰۴ بر چگونه دانستن، چگونه انجام دادن، چگونه با دیگران زیستن و چگونه شدن تأکید دارد تا از این طریق تفکر انتقادی و خلاقیت در دانش آموزان شکل بگیرد. بنابراین باید دانش آموزان را در فضایی از آموزش قرار داد تا نسبت به تحولات جهان پیرامون خود دقت بیشتری داشته باشند و بتوانند با نگاهی فناورانه آن را تحلیل کنند، درباره ی آن بیندیشند، در آن تدبیر نمایند، برای مشکلات احتمالی راه حل ارائه کنند و با ورود به عرصه ی عمل دست به تجربه بزنند. در واقع آماده کردن و فراهم نمودن محیط و شرایط یادگیری سبب تسهیل، تعمیق و جذابیت بخشیدن به فرآیند یادگیری خواهد شد. تحقق این امر به تجهیزات و امکاناتی نیاز دارد تا دانش آموزان مطالب آموزشی را کاملاً مشاهده، لمس و تجربه کنند و بتوانند در زندگی آینده ی خود، به طور مستقل و در موقعیت های لازم آن ها را به کار گیرند.

امروزه اندیشه ی استفاده از وسایل آموزشی، رسانه های آموزشی^۱، تجهیزات و وسایل آزمایشگاهی و کارگاهی و ... تقریباً جهانی شده است و بیش تر کشورهای جهان در این زمینه، سرمایه گذاری های کلانی انجام داده اند. این گونه امور به امر تدریس کمک می کند، انگیزه و آگاهی به وجود می آورد و بر سرعت فرآیند یاددهی و یادگیری می افزاید. در واقع تمام آن ها ابزار و وسایلی هستند برای ارائه ی آموزش؛ دانش آموزان ضمن آزمایش، پدیده هایی را مشاهده می کنند که به ناچار باید درباره ی آن ها بیندیشند و چنان چه لازم است برای توجیه آن ها به آزمایش های تازه ای دست بزنند. در پیروی از این شیوه است که استعدادها شکفته می شود، بحث های نظری با عمق بیشتری انجام گرفته و نوآوری آغاز می شود و در سطح های بالاتر به کشف قانون یا ارائه ی نظریه می انجامد. امروزه وسایل آموزشی اعم از وسایل پیچیده و ساده به عنوان ابزاری برای ایجاد تسهیل در امر تدریس و یادگیری در نظام آموزشی به کار می روند، کاربرد این وسایل باعث ماندگاری یادگیری و تنوع بخشی در کلاس درس می شود.

با خروج از رویکرد آموزش حافظه پرور و به چالش کشاندن ذهن دانش آموزان از طریق انجام دادن فعالیت های علمی مناسب و هم چنین نگاه میان رشته ای به آموزش علوم، می توان دانش آموزان را در فرآیند یادگیری فعال کرد و روحیه ی انجام دادن فعالیت های گروهی و مشارکتی را در آن ها پرورش داد. (فیدمن ۱۹۹۷) بر اساس نظریه ی ساختن گرا، دانش باید به طور فعالانه توسط فراگیرنده ی آن در طول کنش و واکنش با محیط ابداع و تولید گردد و دانشی که از یکی به دیگری منتقل شود در این نظریه جایگاهی ندارد.

^۱ . رسانه های آموزشی به کلیه ی امکانات و روش هایی گفته می شود که قادرند در کلاس درس شرایطی را فراهم آورند تا یادگیری یادگیرندگان، بهتر، بیش تر، زودتر و کامل تر انجام گیرد و به کسب اطلاعات، رفتارها و مهارت های تازه، به درکی عمیق بینجامد. (روؤف، ۱۳۸۳)

اگر چه جامعه ی آموزش و پرورش ما، از دیرباز نسبت به اهمیت موضوع پیش گفته وقوف داشته و تلاش های ارزنده ای نیز انجام داده است اما در عرصه ی اجرا و عمل تغییرات اساسی کمتری مشاهده شده است و تنها می توان اثر عملی تلاش های مزبور را محدود به معلمانی دانست که به کارشان عشق می ورزند و به اهمیت موضوع پی برده اند و به این باور رسیده اند که کلید هر تغییر مفید اجتماعی، در زمینه های رشد و توسعه، ایجاد تغییر اساسی در «شیوه های عملی درس دادن» معلمان است، تغییر از شیوه های حافظه گرا و خیال پرور به شیوه های عمل گرا و توان ساز، کشف استعدادها، توانمندی ها، ذوق و علاقه های متفاوت و سپس پرورش و به تبلور رساندن این مکشوفات. برای وصول به هدف فوق نیازمند ایجاد شرایطی هستیم که ضمن امکان توسعه و گسترش مهارت های حرفه ای و دست یابی به راهکارها و فرایندهای عملی ساده و آسان برای معلمان، خشنودی و رضایت درونی و حرفه ای آنان افزایش یابد که دیگر، دانش آموزان خود را به طبقات با استعداد، کم استعداد یا بی استعداد تقسیم نکند، بلکه همه ی آن ها را در کنار هم قرار دهند تا هم زمان به پرورش استعدادهای همگان بپردازند. اساس فعالیت های آموزشی مدارس بر پایه ی آگاه سازی دانش آموزان و تقویت خودآموزی آنان گذاشته شده است و فلسفه ی آموزش برای زندگی بر فراز تمام هدف ها قرار دارد. براساس این فلسفه، می توان به تغییرات بنیادینی اندیشید که متضمن یادگرفتن برای زندگی بهتر باشد، سپس می توان حیطه های تغییر را مشخص کرد و اولویت آن ها را تعیین نمود. (رؤوف، ۱۳۸۴)

یکی از برجسته ترین تغییرهای بنیادین در آموزش و پرورش امروز، گسترش کارافزارهای آموزشی^۲ است، چرا که با توسعه و گسترش کارافزارهای آموزشی، نه تنها می توان میزان علاقمندی حرفه ی معلمی را افزایش داد و مهارت های کاری معلمان را تقویت کرد، بلکه می توان یادگیرندگان را از قالب «مفعول بودن در یادگیری» به قالب «فاعل بودن در یادگیری» تغییر داد. مطالعه، آگاهی و آموزش «فناوری آموزشی»^۳ برای شناخت این ضرورت کارساز است.

شناخت کارافزار در هر حرفه و پیشه ای نخستین گام، برای شروع به فعالیت در آن حرفه است. هیچ حرفه ای بدون وسیله و ابزار خودش به اجرا در نمی آید. مهارت در تهیه، فراهم سازی و به کارگیری ابزار کار، درجه و میزان تسلط به حرفه و کارآمد بودن صاحب حرفه را نشان می دهد. این مهارت یادگرفتنی است و سبب می شود معلم از هر یک از کارافزارهای آموزشی، استفاده های به جا، به موقع، مقرون به صرفه و کارساز بکند.

معلمان با کسب این مهارت می توانند بیش تر یاد بدهند، بهتر یاد بدهند، شور و شغف بیافرینند، به ذوق و استعدادهای یادگیرندگان تلنگر بزنند و امر یاددهی - یادگیری را دلپذیر کنند، بدون این که انرژی زیاد از اندازه مصرف کرده و برای خود خستگی مفراط به وجود آورده باشند. بنابراین به منظور از بین بردن نظام سنتی کلاس های درس و آموزش هر درس به صورت تخصصی، اکتشافی و شاد، جهت انتقال بهتر مفاهیم و یادگیری بیش تر دانش آموزان و در نتیجه افزایش سطح کارآمدی آن ها، تشکیل کلاس های موضوعی توسط معلم و دانش آموزان می تواند مؤثر و کارآمد باشد.

^۲. کارافزارها شامل ابزارهای ساده تا وسایل پیچیده ی آموزشی هستند؛ از کتاب، نوشت افزار، تخته سیاه، تصویر، کتاب های غیر درسی، اشیا و ... شروع شده و تا وسایل پیچیده ای مثل پروژکتورهای فیلم و اسلاید، انواع ماشین های آموزشی، رایانه و دیگر وسایل سنگین ادامه می یابند. برخی از آن ها وسایل آموزشی سبک و برخی دیگر رسانه های آموزشی سنگین لقب گرفته اند. (رؤوف، ۱۳۸۵)

^۳. فناوری آموزشی مجموعه ای است از نظریه ها، روش ها، فن ها و دانشی که از تحقیقات زیست شناسی، روان شناسی و علوم ارتباطات به دست می آید و در طراحی، اجرا، حل مشکلات برنامه های آموزشی و ارزشیابی به کار گرفته می شود؛ به عبارتی کسب مهارت های جدید در طراحی آموزشی، توسعه ی برنامه ریزی های درسی و ارزشیابی آن هاست. مبانی اصلی فناوری آموزشی، افزایش کیفیت یادگیری است. (رؤوف، ۱۳۸۴)

پیوند و ارتباط تنگاتنگ آموزش نظری و عملی دروس یکی از راهبردهای مؤثر در تربیت شهروندان، متناسب با اهداف تعلیم و تربیت و مورد انتظار جامعه است. تردیدی نیست نظام های آموزشی مبتنی بر تلفیق آموزش های نظری- عملی موفق ترین (کارآترین و اثربخش ترین) نظام های آموزشی محسوب می شوند. اگر نظام آموزش و پرورش ایران نیز بخواهد جزء نظام های موفق محسوب شود، باید در تمامی مدارس و در همه ی دوره ها این رویکرد را مورد توجه قرار دهد. تلفیق و همراهی آموزش های نظری و عملی نه فقط در دروس علوم تجربی و حرفه و فن بلکه بایستی در همه ی دروس صورت پذیرد و این میسر نمی شود، مگر آن که فضاهای فیزیکی مدارس به ویژه کلاس های درس متناسب با محتوای هر درس از لحاظ چیدمان، تجهیزات، رنگ و ... هم چنین شیوه ی تدریس معلمان دچار تحول شوند. به عبارتی دانش آموز در محیطی قرار گیرد که آن محیط با یک برنامه ی از پیش طراحی شده، زمینه ی تمرکز، تفکر و تعمیق وی را متناسب با محتوای هر درس بیش از گذشته فراهم آورد و تمام وسیله های کاری و همه ی محیط ها و فضاهای کار و فعالیت جزو «ابزارهای بی چون و چرای آموزشی» معلم محسوب شود.

در حال حاضر با دو مسئله رو به رو هستیم: از یک سو غالب دانش آموزان در نگه داری دانشی که آموخته اند و بهره گیری کارآمد از آن ها هنوز به توانایی لازم نرسیده و به مرور باعث کاهش انگیزه و حضور مؤثر آن ها در کلاس درس شده است، از سوی دیگر یکی از مشکلات اساسی معلمان «توانمندی در فراهم سازی ها» و «مهارت در بهره برداری» از ابزارهای آموزشی^۴ است، که باعث یکنواختی، کسالت و حذف شادابی و نشاط از کلاس های درس می شود، لذا می بایست ضمن توجه به اهمیت نقش آموزش ملموس و عملی در تعمیق و ماندگاری یادگیری دانش آموزان، معلمان را در به باور رساندن و مهارت دادن آن ها در تهیه و استفاده ی از ابزار آموزشی، یاری نموده و آن ها را به ابزارآفرینی رساند.

در این راستا دفتر آموزش متوسطه ی راهنمایی تحصیلی در جهت نیل به اهداف فوق و عملیاتی نمودن اسناد ذیل طرح کلاس های موضوعی را در دستور کار خود قرار داد.

۱- راهکار ۱، بند الف، ماده ی ۱۹ قانون برنامه ی توسعه ی پنجم مصوب مجلس شورای اسلامی مبنی بر تحول در برنامه های آموزشی و پرورشی و درسی جهت کسب شایستگی های مورد نیاز فرد ایرانی توسط دانش آموختگان دوره ی آموزش عمومی مبتنی بر فلسفه ی تعلیم و تربیت اسلامی و نیازسنجی و به کارگیری فناوری

^۴ . هر ابزاری که با هدف یاددهی- یادگیری مورد استفاده قرار گیرد، یا هر وسیله و اسبابی که در متن فعالیت های یاددهی- یادگیری حضور پیدا کند «ابزار آموزشی» نام دارد. پذیرفته ترین، مؤثرترین و رساترین ابزارهای آموزشی همان ابزار و وسایل حقیقی موجود و در دسترس هستند که به سادگی می توان به سراغشان رفت و در اختیارشان گرفت و آموزش را انجام داد. چرا که با دیدن و مشاهده کردن میزان یادگیری های دانش آموزان به سرعت صدها برابر افزایش می یابد و درجه ی انگیزش و ذوق به تحرک و جنب و جوش در آنان به اوج می رسد. (روؤف، ۱۳۸۳)

- ۲- راهکار ۱۴، بند الف، ماده ی ۱۹ قانون برنامه ی توسعه ی پنجم مصوب مجلس شورای اسلامی مبنی بر به کارگیری فناوری ارتباطات و اطلاعات در کلیه ی فرآیندها جهت تحقق عدالت آموزشی و تسهیل فرآیندهای موجود و ارائه ی برنامه های آموزشی و دروس دوره های تحصیلی به صورت الکترونیکی
- ۳- راهکار ۱۳، راهبردهای کلان سند تحول راهبردی نظام تربیت رسمی و عمومی جمهوری اسلامی ایران مبنی بر بهینه سازی سیاست های ناظر به کاربرد فناوری در نظام تربیت رسمی و عمومی (هدف های ۵، ۶ و ۷)
- ۴- راهکار ۱/۲ هدف اول از هدف های کلان سند تحول راهبردی نظام تربیت رسمی و عمومی جمهوری اسلامی ایران مبنی بر توسعه ی شایستگی های علمی، پژوهشی و فناوری متریبان در راستای تحقق اهداف نقشه ی جامع علمی کشور
- ۵- راهکار ۲۱/۲ هدف های کلان سند تحول راهبردی نظام تربیت رسمی و عمومی جمهوری اسلامی ایران مبنی بر تأمین زیرساخت ها و تجهیز مدارس به فناوری های تربیتی (سخت افزاری و نرم افزاری) متناسب با نیاز برنامه های درسی
- ۶- راهکار ۲۱/۳ هدف های کلان سند تحول راهبردی نظام تربیت رسمی و عمومی جمهوری اسلامی ایران مبنی بر توانمندسازی منابع انسانی برای استفاده ی هوشمندانه از ظرفیت فناوری های نوین
- ۷- راهکار ۲۸/۴ هدف های کلان سند تحول راهبردی نظام تربیت رسمی و عمومی جمهوری اسلامی ایران مبنی بر بهبود نگرش و تقویت مهارت متریبان برای استفاده ی بهینه از فناوری های نوین با رعایت اصول تربیتی و موازین اخلاقی

➡ تعریف کلاس های موضوعی

در کلاس های موضوعی کلیه ی تجهیزات و امکانات آموزشی (اعم از آن چه در مدرسه موجود است و یا تجهیزات و امکاناتی که با تسهیل گری معلم و از طریق تعامل بین او و دانش آموز تهیه و تولید می گردد) در خدمت فرآیند یاددهی- یادگیری قرار می گیرد تا معلم بتواند با کمک این امکانات، ضمن تدریس تئوری مفاهیم کتب درسی با انجام کار عملی و تشکیل گروه های دانش آموزی (۳ یا ۵ نفره) به انتقال بهتر مفاهیم و یادگیری بیش تر دانش آموزان کمک کند، زیرا با انجام کار عملی یادگیری آسان تر شده و در زمان، صرفه جویی می شود. به علاوه آموخته ها در ذهن دانش آموزان حک می گردد و هم چنین باعث رشد خلاقیت و نوآوری و بالا بردن روحیه ی کار گروهی بین دانش آموزان می شود. کلاس موضوعی با هدف آموزش (یاددهی- یادگیری) توأم با کار و عمل در کلاس درس و ایجاد انگیزه و شور و نشاط بیشتر و هم چنین آموزش کار گروهی برای دانش آموزان دوره ی راهنمایی طراحی شده است.

بر اساس این طرح، کلاس های موضوعی شرایط مناسبی را برای استفاده ی بهینه از تجهیزات و امکانات آموزشی و محیط مناسبی برای مشارکت دانش آموزان و معلمان در فرآیند آموزش و یادگیری فراهم می کند، کلاس درس و معلمان ثابت اما دانش آموزان طبق برنامه ی هریک از دروس یا چند ماده ی درسی مرتبط مطابق با جدول جمع مواد درسی، در این کلاس ها در چرخش هستند. در هر یک از کلاس های موضوعی امکانات نوین آموزشی، تجهیزات سمعی و بصری و کتابخانه وجود دارد.

هدف کلی

ارتقاء سطح کیفی آموزش

اهداف کیفی

- ۱- توانمندسازی معلمان در شناسایی، گردآوری، تهیه و به کارگیری کارافزارهای آموزشی و هم چنین بهره گیری از روش های فعال تدریس
- ۲- فراهم سازی فرصت و فضای مناسب برای انجام فعالیت های عملی و دست ورزی دانش آموزان
- ۳- ایجاد فرصت تفکر و تحقیق در فرآیند یادگیری برای دانش آموزان
- ۴- ارتقاء سطح توانمندی و مهارت یابی در دانش آموزان و شناخت استعدادها و توانمندی های بالقوه ی آنان
- ۵- توسعه و تعمیق یادگیری در دانش آموزان
- ۶- ارتقاء سطح پیشرفت تحصیلی- تربیتی دانش آموزان
- ۷- ایجاد تنوع در محیط های یادگیری
- ۸- توجه به جایگاه فناوری آموزشی

اهداف کمی

- ۱- تشکیل حدود ۵۰۱۲ کلاس درس به صورت موضوعی
- ۲- بهره مندی ۱۲۵۳۰۰ نفر دانش آموز از کلاس های موضوعی

گستره ی طرح

- الف) مدرسه ای: ۷۱۸ مدرسه در ۳۲ استان کشور (از هر منطقه ی آموزشی یک مدرسه)
- ب) ماده ی درسی: کلیه ی دروس دوره ی راهنمایی تحصیلی

محل تأمین منابع

منابع و اعتبارات لازم از محل اعتبارات معاون آموزش متوسطه- سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور- اعتبارات استانی و مشارکت های مردمی

➔ تعیین سطح (طبقه بندی) مدارس با توجه به شاخص های فضا و امکانات

به منظور زمینه سازی برای توسعه ی کمی و کیفی طرح، مدارس مجری با توجه به شرایط استاندارد کلاس های موضوعی و براساس دو شاخص فضای فیزیکی و امکانات و تجهیزات آموزشی مطابق جدول زیر، در چهار سطح طبقه بندی می شوند. در کلیه ی سطوح، معلمان ضمن بهره گیری از امکانات و تجهیزات موجود و به کمک روش های فعال تدریس، دانش آموزان را به سمت دست ورزی، تهیه و فراهم سازی ابزار آموزشی، بروز خلاقیت و تعمیق یادگیری هدایت می کنند. شایان ذکر است، تولیدات معلم و دانش آموزان در مدارس سطح دو، سه و چهار، علاوه بر موارد پیش گفته، منجر به جبران کمبود تجهیزات آموزشی در آن سطوح خواهد شد.

جدول شماره ی ۲- سطح بندی مدارس از نظر فضای فیزیکی ، امکانات و تجهیزات استاندارد

میزان برخورداری از امکانات و تجهیزات استاندارد (به درصد)	۸۰-۱۰۰	۶۰-۸۰	۴۰-۶۰	۲۰-۴۰
سطح بندی مدارس	سطح یک	سطح دو	سطح سه	سطح چهار

سازمان دهی کلاس های موضوعی

- ۱- تشکیل کلاس برای هر یک از مواد درسی
 - ۲- تجمیع و گروه بندی کلاس ها (مطابق جدول پیشنهادی ذیل)
 - ۳- تشکیل کلاس های موضوعی براساس هر پایه ی تحصیلی
- *تبصره: کلاس های موضوعی براساس تعداد جمعیت دانش آموزان، ظرفیت و چیدمان کلاس درس و امکان تفکیک کلاس ها با در نظر گرفتن یکی از سه مدل فوق، سازمان دهی خواهد شد.

جدول شماره ی ۱ (پیشنهادی) - چگونگی تجمیع مواد درسی

ردیف	مواد درسی
۱	دینی و قرآن
۲	علوم تجربی و حرفه و فن
۳	علوم اجتماعی (شامل تاریخ، جغرافیا، تعلیمات اجتماعی)
۴	زبان و ادبیات (شامل ادبیات فارسی، عربی، انگلیسی)
۵	ریاضیات و هنر
۶	پرورشی و آمادگی دفاعی

➔ ارکان مسئول و شرح وظایف

۱- کمیته ی راهبری طرح

این شورا با حضور افراد ذیل یا نمایندگان تام الاختیار و صاحب نظر معاونت ها، سازمان ها، ادارات و دفاتر مرتبط تشکیل می شود:

➔ اعضاء

۱. معاون آموزش متوسطه
۲. مشاور مالی و اجرایی معاونت
۳. مدیرکل دفتر آموزش متوسطه (راهنمایی تحصیلی)
۴. معاونین دفتر آموزش متوسطه ی راهنمایی تحصیلی
۵. نماینده ی شرکت صنایع آموزشی
۶. نماینده سازمان نوسازی و تجهیز مدارس
۷. نماینده یا نمایندگان مرکز آموزش نیروی انسانی، آمار و فناوری
۸. کارشناسی مدارس شبانه روزی دفتر راهنمایی تحصیلی
۹. کارشناسی فناوری و فعالیت های آزمایشگاهی و کارگاهی دفتر راهنمایی تحصیلی
۱۰. مسئول کارگروه علمی- تخصصی
۱۱. نماینده ای از گروه های آموزشی دفتر راهنمایی تحصیلی

➔ وظایف

۱. بررسی و تصویب کلیات طرح
۲. بررسی و تصویب استانداردهای کلاس های موضوعی
۳. تأمین منابع مالی برای اجرای طرح
۴. امکان سنجی برای توسعه ی کمی و کیفی
۵. تعیین مکانیزم دریافت باز خورد، اصلاح و بازنگری
۶. تعیین ساز و کار های نظارتی و نظارت مستمر بر فرآیند اجرای طرح
۷. نظارت بر ارزشیابی طرح
۸. تشویق و تقدیر از مجریان موفق

۲- کمیته ی برنامه ریزی و هماهنگی در استان

➔ اعضاء

- ۱- معاون آموزش متوسطه (رئیس کمیته)
- ۲- رئیس گروه آموزش راهنمایی و هدایت تحصیلی (دبیر کمیته)
- ۳- کارشناسی گروه های آموزشی
- ۴- نماینده ی اداره کل نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس استان

➔ **وظایف**

- ۱- انتخاب مناطق مجری
- ۲- بررسی راه کارهای مؤثر برای اجرای طرح
- ۳- تبیین و توجیه طرح برای مجریان در مناطق و مدارس
- ۴- آموزش مستمر مجریان از طریق شرکت صنایع آموزشی با هماهنگی دفتر آموزش راهنمایی تحصیلی
- ۵- توزیع منابع
- ۶- امکان سنجی برای توسعه ی کمی و کیفی
- ۷- پیش بینی سهم مورد نیاز و تعیین ظرفیت اداره کل در توسعه ی کلاس های موضوعی در هر سال تحصیلی
- ۸- نظارت بر اجرای طرح
- ۹- ارایه ی گزارش از فرآیند اجرای طرح به ستاد

۳- **کمیته ی اجرایی در منطقه/ناحیه/شهرستان**

➔ **اعضاء**

- ۱- معاون آموزش متوسطه منطقه/ناحیه/شهرستان (رئیس کمیته)
- ۲- کارشناس آموزش راهنمایی (دبیر کمیته)
- ۳- کارشناس گروه های آموزشی
- ۴- مسئول کارپردازی

➔ **وظایف**

- ۱- انتخاب مدارس مجری
- ۲- تبیین و توجیه طرح برای مدیران و دبیران مجری طرح با هماهنگی اداره کل آموزش و پرورش استان
- ۳- شناسایی ظرفیت های برون سازمانی
- ۴- توزیع تجهیزات مدارس مجری
- ۵- نظارت بر عملکرد مدارس مجری
- ۶- ارزیابی از فرایند اجرای طرح
- ۷- ارایه ی گزارش درخصوص چگونگی اجرای طرح به اداره کل آموزش و پرورش استان

ارزشیابی طرح

۱- ارزشیابی نهایی این طرح از طریق الگوی ارزشیابی استیک^۵ که نوعی الگوی قضاوت براساس ملاک های بیرونی است صورت می گیرد.

این ارزشیابی در ۳ مرحله صورت می گیرد:

الف- زمینه و شرایط قبلی

ب- فراگیر و اجرای آموزش

ج- نتایج برنامه

۲- ارزشیابی منطقه ای « مدرسه یا شهر یا استان» از طریق یک طرح پژوهشی و تشکیل گروه های آزمایش و گواه صورت می گیرد.

فرآیند اجرای طرح

فرآیند اجرای این طرح براساس جدول ذیل می باشد.

جدول شماره ۳- فرآیند اجرای طرح

ردیف	مراحل اجرای طرح
۱	تدوین و تصویب نهایی طرح
۲	ابلاغ شیوه نامه به استان ها
۳	تشکیل کمیته های ستادی، استانی و منطقه ای
۴	تشکیل کارگروه علمی- تخصصی تدوین محتوای «چگونگی تهیه و فراهم سازی کارافزارهای آموزشی»
۵	آموزش مجریان استانی
۶	آموزش مجریان منطقه / ناحیه / شهرستان
۷	تجهیز مدارس مجری
۸	اجرای طرح
۷	نظارت و ارزشیابی

^۵. Stake

📌 الزامات اجرای طرح

- ۱- آموزش مجریان به منظور آشنایی با روش های تهیه و فراهم سازی کارافزارهای آموزشی
- ۲- پیش بینی مشوق های لازم برای مجریان
- ۳- جلب مشارکت نهادهای برون سازمانی برای حمایت از طرح
- ۴- استفاده از نیروی انسانی داوطلب وعلاقه مند
- ۵- قرار گرفتن کلیه ی تجهیزات و امکانات آموزشی یک یا چند ماده ی درسی مرتبط (مطابق جدول تجميع مواد درسی) در یک کلاس
- ۶- تغییر چینش سنتی دانش آموزان در کلاس
- ۷- فراهم کردن فرصت و فضای مناسب برای فعالیت های علمی و عملی توسط دانش آموزان
- ۸- چرخشی بودن کلاس های درسی
- ۹- ثابت بودن کلاس معلم و تجهیزات در طول سال تحصیلی

📌 انتظارات از اجرای طرح

- ۱- جلوگیری از یکنواخت بودن کلاس های درسی
- ۲- افزایش انگیزه و دلبستگی دبیران نسبت به تجهیز کلاس موضوعی خود
- ۳- استفاده صحیح از وسایل و امکانات آموزشی موجود
- ۴- شناسایی کم و کاستی های آموزشگاه از لحاظ امکانات آموزشی
- ۵- آموزش عملی همراه با آموزش تئوری در کلاس درس
- ۶- متناسب نمودن نوع روش تدریس بر اساس موضوع هر کلاس
- ۷- سازماندهی و هدایت فرآیند یاددهی- یادگیری هر یک از دروس با به کارگیری روش های نوین وفعال تدریس
- ۸- شناسایی وسایل و ابزار آموزشی متناسب با هر یک از عناوین درسی، توسط دبیران هر درس و تسهیل گری، هدایت و رهبری دانش آموزان در فرآیند تهیه و فراهم سازی ابزار به صورت تعاملی با آنان (در صورتی که ضرورتاً می بایست دبیران خود به ابزارسازی دست بزنند با تلاش شایسته نسبت به این مهم اقدام نمایند).
- ۹- تقویت و جبران بخشی از کمبود ابزار و وسایل مورد نیاز تدریس و کلاس درس با ایجاد شرایط مناسب برای اندیشیدن، دست ورزی، مهارت یابی، خلق و آفرینندگی دانش آموزان
- ۱۰- شناسایی، ترغیب و جذب منابع و تجهیزات ضروری تا حد استاندارد برای شکل گیری کامل کلاس های موضوعی و تجهیز آن (مدارس سطح یک)
- ۱۱- انتقال بهتر مفاهیم وکمک به یادگیری بهتر و آسان تر دانش آموزان
- ۱۲- افزایش عمق یادگیری مطالب در ذهن دانش آموزان
- ۱۳- رشد خلاقیت و نوآوری دانش آموزان
- ۱۴- تقویت روحیه ی کارگروهی در دانش آموزان (گروه های ۳ یا ۵ نفری)
- ۱۵- ایجاد رقابت سالم در بین اعضای گروه و ایجاد انگیزه و شور و نشاط بیشتر در دانش آموزان
- ۱۶- تقویت روحیه ی پرسش گری ، مشارکت ، و تفکر در دانش آموزان

ویژگی های تهیه و فراهم سازی کارافزارهای آموزشی

۱. معلم در فرآیند آموزش با راهنمایی های مختصر و کوتاهی که می کند، دانش آموزان را در خودیادگیری هایشان رها می سازد و اجازه می دهد با توانمندی هایی که دارند، دست و پنجه نرم کنند، خودشان را باور کنند، از خودشان مایه بگذارند و تجربه های شخصی پی در پی به دست آورند.
۲. اجرای فعالیت ها از سادگی و بی پیرایگی برخوردارند و در هر وضعیت و شرایطی می توان از آن ها استفاده کرد، هم در مدرسه های شهرهای بزرگ با امکانات وسیع تر و هم در ده و روستا ها با امکانات کم تر و محدودتر.
۳. در اجرای فعالیت ها، معلم مدام تلاش نمی کند، جوش نمی زند، حرص نمی خورد و خسته و کوفته از کلاس بیرون نمی آید، بلکه با هدایت گری، ایجاد رغبت و به کارگیری دانش آموزان، تحرکی در آن ها به وجود می آورد که بیش ترین قسمت اجرایی کار را به عهده می گیرند.
۴. ابزار کار هر فعالیت از ساده ترین، ممکن ترین و کم بهاترین چیزهایی که در دسترس معلم و شاگردان کلاس هستند، فراهم می آید و در گوشه و کنار مدرسه و کلاس درس وجود دارند.
۵. هر فعالیت دست آویزی است برای ایجاد فعالیت های مشابه یا فعالیت های بهتر و برتر در درس های مختلف که در زمان و مکان های متفاوت، قابلیت تبدیل و تطبیق خواهند داشت.
۶. ضمن این که کار و تلاش های گروهی برای دانش آموزان نشاط آور است یاد می گیرند که اسیر تک روی های خود نشوند، به نظرهای دیگران احترام گذارند، چگونه با اطرافیان ارتباط برقرار کنند و از بحث و گفت و گو و مشورت با آن ها سود ببرند.
۷. توجه به مهارت های فردی دارد؛ مثل مهارت در فکر کردن، در استدلال، در بیان شفاهی، در خوب دیدن، در خوب شنیدن، درست شنیدن و دقت کردن.
۸. عادت به مطالعه و خودآموزی ها، چرا که بسیاری از فعالیت ها یادگیرندگان را وادار به مطالعه می کنند، نتایج مطالعات انجام شده را مورد بررسی قرار می دهند و به بزرگنمایی یافته های مطالعاتی می پردازند.
۹. تقویت درک هنری- ادبی، به واسطه ی بحث ها، گفت و گوها و تجزیه و تحلیل هایی که در زمینه ی شعر، داستان، نقاشی، کاردستی، مجسمه سازی و دیگر حوزه های هنری که در فعالیت ها گنجانده می شود.
۱۰. تلاش های توأمان معلم و شاگرد، باعث بروز خلاقیت های ذهنی و فکری در آنان می شود.
۱۱. ادبیاتی که در ارتباطات بین معلم و شاگرد در بیان نحوه ی اجرای فعالیت ها به کار برده می شود شخصیت ساز است، باعث رسیدن به اعتماد به نفس در آن ها می شود، به توانمندی های خود تکیه می کنند، به سازماندهی رفتار و کردار خود می پردازند و در سطحی بالاتر، مهارت در برقراری ارتباط با دیگران را تجربه می کنند و قدرت سازگاری و مدیریت خویش را به آزمایش می گذارند. استفاده از ادبیاتی نظیر: از بچه ها بخواهید یارگیری کنند - از بچه ها بخواهید به چند گروه تقسیم شوند - تشویقشان کنید - برایشان توضیح دهید - از آن ها دعوت کنید - آن ها را راهنمایی کنید و ...
۱۲. در فعالیت هایی که به تربیت بدنی مربوط می شود، بدن سازی و پرورش جسمی کودکان و نوجوانان به گونه ای صورت می پذیرد که با شادی و شور و شغف همراه است تا جسم و روح آنان در فضایی صمیمی و پرنشاط پرورش یابد.
۱۳. در زمان تدریس صرفه جویی می شود.